

BILAGA 2

REDOVISNING AV MILJÖBEDÖMNING

Detaljplan för Fölet/Hannebol

Fastighetsbeteckning Fölet 1, del av Åmåls-Hannebol 1:1 och del av Hästen 3
Åmåls Kommun, Västra Götalands Län

2020-10-22

VAD ÄR REDOVISNING AV MILJÖBEDÖMNING?

Enligt miljöbalkens 6 kap.16§ ska det i ett beslut att anta en plan eller ett program som omfattas av kravet på strategisk miljöbedömning eller i en särskild handling i anslutning till beslutet ska det finnas en redovisning av:

- hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet
- hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter
- skälen för att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som övervägts och
- vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför

Kommunen ska efter antagande av en plan eller program som omfattas av kravet på en strategisk miljöbedömning informera allmänheten och de myndigheter och kommuner som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda om antagandet och göra planen eller programmet, beslutet och den redovisning som avses i 16§ tillgängliga för dem.

Redovisning av miljöbedömningen kan ses som ett slags utvärdering av arbetet med den strategiska miljöbedömningen och detta dokument begränsas till att omfatta punkterna ovan. För en fullständig redovisning av de i processen inkomna synpunkterna samt kommunens ställningstaganden hänvisas till samrådsredogörelsen och granskningsutlåtandet som tillhör planen.

DETALJPLAN FÖR FÖLET/HANNEBOL

Detaljplan för Fölet/Hannebol har tagits fram genom utökat förfarande enligt plan- och bygglagen 2010:900 då planen inte bedömdes i sin helhet förenlig med den kommunala översiktsplanen (senare i processen även innebära betydande miljöpåverkan, se nedan).

Syftet med planen har varit att pröva möjligheten att skapa en eller flera tomter för verksamhetsändamål i ett skyltläge vid E45 och samtidigt möjliggöra för handel med skrymmande varor. Avsikten har varit att möjliggöra för såväl verksamhet som sådan handelsverksamhet som inte konkurrerar med centrumhandeln. Lokaliseringen medför ett skyltläge vid E45, vilket innebär att särskild vikt bör läggas vid gestaltungsfrågor av området samt bebyggelsen.

PROCESS

Vid undersökning om betydande miljöpåverkan i det inledande planarbetet bedömde Åmåls kommun att planen inte antogs innebära en betydande miljöpåverkan. I undersökningssamrådet delade länsstyrelsen kommunens bedömning. Länsstyrelsens råd inför det fortsatta planarbetet var då att om skyddade arter påträffas och det finns en avsevärd risk för att artens bevarandestatus försämrats av ett genomförande av planen, bör genomförandet anses innebära BMP.

Under samrådet gjordes en ny bedömning utifrån påverkan på naturvärde som miljöaspekt och planen bedömdes kunna antas innebära en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning påbörjades.

Avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivning (MKB) kombinerades med plansamrådet med länsstyrelsen. Med hänsyn till ovan och i samrådet övriga inkomna synpunkter gjorde kommunen en ny bedömning (inför granskning) att planen kunde antas innebära betydande miljöpåverkan.

Detaljplan för Fölet/Hannebol har varit ute på samråd under perioden 2020-03-24 till och med 2020-04-15 och föremål för granskning under perioden 2020-09-17 till och med 2020-10-16. Planen förväntas antas i kommunfullmäktige den 24 november 2020.

INTEGRERING AV MILJÖ-ASPEKTER

Bedömningen av planförslagets miljöpåverkan har varierat från det inledande planarbetet till och med efter samrådet.

I den inledande bedömningen av planens konsekvenser i samband med undersökning om betydande miljöpåverkan gjordes bedömningen att planen inte antogs innebära betydande miljöpåverkan, vilket innebär att inte hela planarbetet har omfattats av en strategisk miljöbedömning.

Dock har en bedömning av förslagets miljökonsekvenser gjorts löpande under hela arbetet utifrån den inledande bedömningen och den av länsstyrelsen i undersökningssamrådet påtalade eventualiteten av påverkan på miljöaspekt (naturvärde).

Inför samråd studerades två olika alternativ till markanvändning i området (se kartor på s.5 i planbeskrivningen) utifrån de i undersökningen identifierade aspekter som bedömdes kräva vidare utredning. Dessa aspekter utgör naturvärde, risk-transport av farligt gods, dagvatten och påverkan på MKN för vatten, buller och trafik.

Inför samråd valdes att arbeta vidare med alternativ 1. Inför granskning har planförslaget reviderats och bl.a. har anpassningar gjorts till identifierade naturvärden i betesmark inom området, varvid inget av alternativ 1 eller 2 utgör det slutliga planförslaget i sin helhet. De alternativstudier som genomfördes har redovisats i det fortsatta planarbete i syfte att ge ökad förståelse för processen och bedömningar som gjorts under

planarbetet.

Under planens samrådsskede gjordes en ny bedömning om att planförslaget antogs innebära betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning genomfördes med redovisning i en miljökonsekvensbeskrivning.

Huvudinriktningen på MKB:n, och således också kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan av planen, är baserad på att utifrån planens innehåll och detaljeringsgrad redovisa konsekvenser på naturmiljö, jordbruksmark och MKN vatten, samt översiktligt bedöma planens konsekvenser för de relevanta nationella miljömålen.

Den strategiska miljöbedömningen har varit en löpande del i processen med planarbetet och utformande av planförslaget. Slutsatser i bedömningarna har arbetats in och påverkat arbetet med utformningen av detaljplanen för Fölet/Hannebol.

Sammantaget innebär angreppssättet att hanteringen av miljöaspekterna på ett påtagligt sätt har varit intimt integrerade i planprocessen och framtagandet av planförslaget.

HÄNSYN TILL MKB OCH INKOMNA SYNPUNKTER SAMRÅD

Planförslaget med har varit föremål för samråd under våren 2020. Under samrådet fanns planhandlingar och övrigt planeringsunderlag tillgängligt på kommunens hemsida samt på Norrtull. Planförslaget skickade till Länsstyrelsen, Lantmäteriet, övriga myndigheter och andra som bedömdes beröras eller ha väsentligt intresse av förslaget.

Samtliga inkomna synpunkter har redovisats i en samrådsredogörelse. Avsikten med samrådet var att ge möjlighet till insyn och påverkan samt att under samrådstiden samla in synpunkter som skulle kunna bidra med ytterligare kunskap.

Inkomna synpunkter berörde i huvudsak lokaliseringen av verksamhetsmark, omgivningspåverkan framförallt mot bostäder i Västra Åsen, planförslagets påverkan på centrumhandeln, trafikanslutning (även kollektivtrafik), planförslagets påverkan på naturvärde och miljö (däribland MKN vatten), hänsyn till hälsa och säkerhet däribland områdets stabilitet, översvämning till följd av skyfall och risk avseende ny bebyggelse och områdets utformning utifrån transportstråk med farligt gods på väg. Länsstyrelsen bedömde även att en arkeologiskt utredning var nödvändig inför det fortsatta planarbetet.

Med hänsyn till inkomna synpunkter och bedömning planförslagets miljöpåverkan under samrådet genomfördes inför det fortsatta planarbetet kompletterande utredningsarbeten genom en arkeologisk utredning, geoteknisk undersökning samt kompletterande naturvärdesinventering, revidering av dagvattenutredning samt trafik- och trafikbulerutredning. Det huvudsakliga arbetet med den strategiska miljöbedömningen och MKB genomfördes.

Utifrån resultat från det kompletterande underlaget gjorde kommunen ställningstaganden kring förändringar i planförslaget.

För en mer specifik redogörelse av inkomna yttranden och bemötande av synpunkter se samrådsredogörelsen tillhörande detaljplanen för Fölet/Hannebol.

Förändringar efter samråd

De huvudsakliga förändringarna som genomfördes efter samråd var omprövning och anpassningar efter bedömning att planförslaget kan antas innebära betydande miljöpåverkan med strategisk miljöbedömning och att planhandlingarna kompletterats med en miljökonsekvensbeskrivning. Planförslaget ändrades genom att kvartersmarken i den södra delen av planområdet ersattes av naturmark. På så vis minskas planförslagets påverkan på områdets identifierade höga naturvärde. Genom att istället planlägga för naturmark säkerställs att effekter och konsekvenser inte blir stora. Viktiga strukturer försvinner, men vissa torra respektive blöta delar blir kvar och därmed kommer arternas fortlevnad i området att säkerställas. Vidare skapas möjlighet för att fortsatt bedriva bete eller hackslätter på marken.

Områdets åkermark finns i en kontext och som en del av ett uppbrutet småskaligt landskap av åker och betesmark och kommer så kunna fortsätta i den södra delen som inte längre föreslås exploateras. Då områdets småskaliga jordbruksmark har varit en förutsättning för bete av området och för att skapa de naturvärden som finns knutet till marken bedöms förutsättningar för dess bevarande ges.

Det norra naturområdet reducerades med syfte att fortsatt inrymma fördröjningsanläggning för planområdet utan att ta för mycket mark i anspråk av fastigheten Hästen 3. I denna del av området har inga naturvärden identifierats. I detta område skapas förutsättningar för att hantera dagvattnet och genom föreslagna åtgärder säkerställa att MKN för vatten inte äventyras.

Ytterligare ändringar som genomfördes var att Axvägen utgick ur planförslaget då denna omfattas av gällande detaljplan och inga ändringar bedömdes krävas. Bestämmelser om skyddsåtgärder kopplade till risk mot transporter med farligt gods togs bort då bedömda säkerhetsavstånd mellan ny bebyggelse och väg klaras utan behov av åtgärder. Bestämmelse om markens höjd över nollplanet infördes på kvartersmarken och bestämmelse om fördröjning precisades avseende krav på volym och höjdsättning. Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar togs bort i den södra delen då dessa inte längre behövs när där istället föreslogs naturmark och lades till längs den östra sidan av kvartersmarken tillsammans med bestämmelse om att marken inte får förses med byggnad. I detta läge förekommer ledningar samt ges på så vis möjlighet för VSD-ledningar i området att flyttas till på endera av sidorna på kvartersmarken.

Med anledning av de ändringar som gjorts i planförslaget bedöms hänsyn ha tagits till miljökonsekvenser som beskrivs i MKB samt till inkomna synpunkter.

GRANSKNING

Det reviderade planförslaget var föremål för granskning under perioden 17 september 2020 till och med 16 oktober 2020. Avsikten med granskningen är att ge möjlighet till insyn och påverkan samt att under utställningstiden samla in synpunkter som ska kunna bidra med ytterligare kunskap.

Planförslag med samrådsredogörelse skickades till Länsstyrelsen, Lantmäteriet, övriga myndigheter och andra som bedömdes beröras eller ha väsentligt intresse av förslaget.

Under granskningen fanns planhandlingar och övrigt planeringsunderlag tillgängligt på kommunens hemsida samt på Norrtull. Samtliga inkomna synpunkter under gransknings-tiden finns redovisade i sin helhet i ett granskningsutlåtande, med kommentarer från Åmåls kommun.

Inkomna synpunkter under granskningen berörde i huvudsak bedömning om behov av bearbetning och förtydligande av förslaget kopplat till lämplighet för hälsa- och säkerhet närmare bestämt hantering av risk- farligt gods, samt råd kring förtydligande om skyfallshantering. Behov av säkerställande av befintlig elnätstation genom kvartersmark för teknisk anläggning samt u-område för i området befintliga högspänningsledningar identifierades. Med hänsyn till inkomna synpunkter under granskningen gjorde kommunen ställningstaganden kring förändringar i planförslaget och innehållet i planförslaget justerades.

För en mer specifik redogörelse av inkomna yttranden och bemötande av synpunkter se granskningsutlåtandet tillhörande detaljplanen för Fölet/Hannebol.

Förändringar efter granskning

Efter granskningen genomfördes förändring av markanvändning enligt behov av säkerställande av befintlig elnätstation genom kvartersmark för transformatorstation med markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar för befintliga ledningar inom kvartersmark samt för högspänningsledningar på naturområde. Inom ytan för markreservatet förslås även att marken får användas som infart till transformatorstation. Då anläggningen är befintlig samt området för kvartersmark är begränsad i omfattning till denna funktion bedöms inte denna ändring vara väsentlig. Ingen ytterligare påverkan av planförslaget bedöms ske med anledning av denna ändring då den endast innebär ett säkerställande av befintlig situation, marken är redan ianspråktagen i enlighet med föreslagen användning. I övrigt genomfördes efter granskning vissa förtydliganden i enlighet med inkomna synpunkter kopplat till markens lämplighet utifrån människors hälsa- och säkerhet närmare bestämt hantering av risk- farligt gods.

Ytterligare bestämmelse om att marken inte får förses med byggnad har införts på kvartersmark och för verksamhetsområde har denna kombinerats med bestämmelse om att trädunge ska finnas kvar för att bevara karaktären och undvika påverkan av bebyggelse i denna del av området. Egenskapsgräns för be-

stämmelse om markens höjd inom kvartersmark har tagits bort.

Förtydliganden gjordes även i bestämmelse kopplat till dagvattenfördröjning och hantering av skyfall. I övrigt genomfördes vissa förtydliganden i planbeskrivningen.

MKB

I MKB:n sammanställdes effekter och konsekvenser av planförslaget samt identifierades åtgärdsförslag med hänsyn till planförslagets påverkan på miljöaspekterna. Föreslagna åtgärder har implementerats i planförslaget som planbestämmelser med stöd av PBL 2010:900 och uppföljning av den strategiska miljöbedömningen har tydliggjorts som ansvarsområde för kommunen vid genomförande av detaljplanen.

De förändringar som gjorts i planförslaget kopplat till inkomna synpunkter under granskningskedet bedöms inte vara väsentliga och därmed inte påverka någon av miljöaspekterna i miljöbedömningen.

Påverkan på relevanta miljömål

Planförslaget bedöms ha positiv effekt på miljömålet ”*Ingen övergödning*” då möjlighet till förbättrad utsläppssituation kan uppnås genom de reningsåtgärder för dagvatten som föreslås i planförslaget.

Planförslaget bedöms ha viss negativ effekt på miljömålet ”*Ett rikt odlingslandskap*” då del av befintlig jordbruksmark föreslås övergå till annan markanvändning där bebyggelse kommer att uppföras. Genom fragmentering kommer vissa värden att försvinna. Då djur- och växtlivet kommer att påverkas bedöms även så miljömålet ”*Ett rikt växt-och djurliv*”, följs de föreslagna försiktighetsåtgärderna bedöms de dock inte påverkas på ett sätt att arter eller populationen lokalt påverkas.

Större delen av övriga miljömål berörs av planalternativet men bedöms inte innebära varken positiv eller negativ påverkan (se Bilaga 1 Miljökonsekvensbeskrivning för en samlad bild).

SKÄL FÖR ATT PLANEN HAR ANTAGITS

Områdets lokalisering är ett resultat av en genomgång av olika platser baserat på kommunens behov av mark för verksamheter och handel i olika lägen. Detta genomfördes genom diskussion i etableringsgruppen i kommunen innan beslut om planuppdrag. Vid genomgången bedömdes även området Säter väster om E45 (detaljplanering pågår) samt område sydost om Bengtsforsrondellen vid rastplatsen, I MKB kallat Eliseberg. Aktuellt område (planalternativet) var det enda som bedömdes lämpligt utifrån belägenhet (exponeringsgrad mot E45 samt trafikkopplingar) och utifrån exploatörens tidplan för troligt genomförande. I den sistnämnda aspekten har en översiktlig bedömning av komplexitet för utbyggnad av infrastruktur

vägts in.

Vid en senare i processen gjord bedömning att planen kunde antas innebära betydande miljöpåverkan konsekvens bedömdes dessa lokaliseringalternativ vidare i den strategiska miljöbedömningen. I denna bedömning ställdes även ett nollalternativ mot förslagsalternativet. Nollalternativet innebar att gällande detaljplan fortsatt gäller och att marken nyttjas i enlighet med dess bestämmelser. Detta innebär att ett nollalternativ hade kunnat medföra exploatering (dock för annan markanvändning) i del av planområdet.

Små negativa konsekvenser bedömdes komma att uppstå i planalternativet, men det kan även komma att ske i övriga lokaliseringalternativ. För Säter finns naturvärdesinventering genomförd som påvisar eventuell påverkan för den miljöaspekten, men för Elisberg finns inte detta underlag. Detsamma gäller för bedömning av påverkan på miljöaspekten MKN vatten.

Då åtgärder kan genomföras och till viss del säkerställas i plan genom bestämmelser och anpassningar i markanvändning, och att planförslagets negativa påverkan därmed bedöms vara liten anser kommunen att det finns skäl att anta planen utifrån dess syfte och bakgrund för uppdraget.

Åmåls kommun bedömer även att ett möjliggörande för etablering av verksamhet är ett väsentligt samhällsintresse, då det är viktigt för att stärka det lokala näringslivet och den lokala arbetsmarknaden. Detta är en viktig fråga för kommunen som har en av landets högsta arbetslöshetssiffror (14% i april 2020) och lokaliseringen längs E45 utgör ett viktigt marknadsläge. Planförslaget innebär även att jordbruksmark inom planområdets södra del föreslås som naturområde vilket möjliggör för ett framtida värnande av betesmarkens värden.

PLANERADE ÅTGÄRDER UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING

Uppföljning och övervakning ska ses om en del av processen. Det är viktigt att inte arbetet försvinner efter miljöbedömningen utan att uppföljning och övervakning fortsätter. Uppföljning och övervakning utgör underlag för kunskap om miljötillståndet vid framtagandet av en ny plan eller revidering av befintliga planer och program.

För att kunna följa upp och få relevant data till framtida revideringar och arbeten föreslås att uppföljningen sker i samklang med arbete som ska ske av kommunen. Genom löpande uppföljning, går det också att revidera antaganden och åtgärder som genomförs. Skulle en åtgärd visa sig vara mindre effektiva gällande hur miljöeffekter minimeras kan man på detta sätt revidera och göra bättre inför nästa steg eller nästa exploatering.

Osäkerheter som alltid finns när det gäller betesmark som om hävden skulle upphävas eller genom att en brukare gödslar eller har för högt betetryck. En åkermark är alltid beroende av att det finns brukare som ser att det är lönsamt att bruka och fragmenteras landskapet för mycket kan det tappa sitt värde att hålla djur i det, till fördel för denna mark är att det finns

exakt samma marker i direkt närområde.

Kommunen ansvarar för att genomförande och underhåll av allmän platsmark i området genomförs på ett sätt som inte påverkar miljöaspekterna negativt. Kommunen ansvarar för att upprätthålla markanvändningen i området och för erforderlig tillsyn. Detta föreslås genom att betesmarken kontrolleras varannat år så att hävd sker kontinuerligt, helst i form av bete.

Som uppföljning förelås att betesmarkens natur följs upp under byggskedet av verksamhetsmarken.

I samband med verksamhetsmarkens exploatering ska genomförande av fördröjningsanläggning ske med erforderliga reningsåtgärder för att omhändertagande av dagvatten ska ske i enlighet med angiven bestämmelse i plan och efter iordningsställande klara angivna krav.